

ROMANIKIELI JA KIRJALLISUUS -OPPIMÄÄRÄ

Romanikieli ja kirjallisuus -oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 ja niitä täydentävä tukimateriaali

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	TUKIMATERIAALI: Arvosanan kahdeksan alle jäävä osaaminen	Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8	TUKIMATERIAALI: Arvosanan kahdeksan ylittävä osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen					
T1 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään romanikielellä sekä toiminaan monikielissä ja -kulttuurisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	Viestintä vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa viestiä romanikielellä tutuissa vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas osaa viestiä romanikielellä erilaisissa tilanteissa.	Oppilas osaa viestiä romanikielellä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa tulkita muiden viestejä ja niiden tavoitteita ja säädellä omaa viestintäänsä tilanteen mukaan.
T2 ohjata oppilasta rakentamaan vuorovaikutukseen, kehittämään ilmaisuaan sekä kykyään antaa ja vastaanottaa palautetta	S1	Rakentava vuorovaikutus, ilmaisu, taito antaa ja vastaanottaa palautetta	Oppilas osallistuu vuorovaikutustilanteisiin useimmiten rakentavasti, osaa ilmaista mielipiteensä sekä harjoittelee antamaan ja vastaanottamaan palautetta.	Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa rakentavasti, ilmaista ja perustella mielipiteitään sekä antaa ja vastaanottaa palautetta.	Oppilas toimii rakentavasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa ilmaista mielipiteensä ja perustella ne vakuuttavasti. Oppilas osaa antaa ja vastaanottaa palautetta.
T3 kannustaa oppilasta monipuolistamaan vuorovaikutus- ja esiintymistaitojaan erilaisissa ympäristöissä ja rohkaista häntä käyttämään romanikieltä eri-ikäisten kanssa	S1	Kokonaisilmaisu ja esiintymisen taidot	Oppilas osaa ilmaista itseään ja käyttää ohjatusti kokonaisilmaisun keinoja.	Oppilas osaa ilmaista itseään ja käyttää tavoitteen ja tilanteen mukaisesti kokonaisilmaisun keinoja.	Oppilas osaa ilmaista itseään monipuolisesti vuorovaikutus- ja esiintymistilanteissa ja käyttää tarkoituksenmukaisesti kokonaisilmaisun keinoja.
Tekstien tulkitseminen					
T4 rohkaista oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa sekä tekstien lukemisessa, ymmärtämisessä ja analysoimisessa tarvittavia	S2	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas osaa lukea tekstejä tutuista aiheista käyttäen joitakin lukutapoja. Oppilas ymmärtää sisällön ydinasiat.	Oppilas osaa eritellä ja tulkita kriittisesti tekstejä, ymmärtää lukemansa ja osaa analysoida sitä.	Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti ja tulkita niitä suhteessa tekstin tavoitteisiin ja tarkoitukseen. Oppilas osaa arvioida realistisesti

tietoja ja taitoja					omaa lukutaitoaan ja tunnistaa sen vahvuuksia ja kehittämiskohteita.
T5 ohjata oppilasta käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia tekstejä tiedonhankintaan, elämysten saamiseksi ja lukuinnon tukemiseksi	S2	Tekstimaailman monipuolistaminen ja tiedonhankinta	Oppilas käyttää ja tulkitsee tekstejä pitäytyen enimmäkseen itselleen tutuissa teksteissä. Oppilas harjoittelee hankkimaan tietoa eri lähteistä.	Oppilas tuottaa ja käyttää monimuotoisia fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä sekä osaa hankkia tarvitsemaansa tietoa eri lähteistä.	Oppilas osaa valita ja käyttää tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia ja myös itselleen uudenlaisia tekstejä. Oppilas osaa monipuolisesti hankkia tietoa eri lähteistä.
T6 ohjata oppilasta arvioimaan lukutaitoaan ja havaitsemaan sen kehittämistarpeita harjoittelemalla itselleen sopivia luku- ja opiskelustrategioita	S2	Oman lukutaidon analysointi ja lukustrategiat	Oppilas harjoittelee arvioimaan lukutaitoaan ja valitsemaan sopivia lukemisen strategioita.	Oppilas osaa arvioida lukutaitoaan realistisesti ja havaita kehittämistarpeitaan sekä valita sopivia lukemisen strategioita.	Oppilas osaa arvioida realistisesti omaa lukutaitoaan, tunnistaa sen vahvuuksia ja kehittämiskohteita. Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia lukustrategioita ja käyttää niitä itsenäisesti ja joustavasti.
Tekstien tuottaminen					
T7 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ja perustelemaan näkemyksiään monimuotoisten tekstien avulla erilaisissa viestintäympäristöissä	S3	Tekstitaidot tekstien tuottamisessa	Oppilas harjoittelee erityyppisten tekstien tuottamista enimmäkseen itselleen tutuissa tekstilajeissa ja viestintäympäristöissä.	Oppilas osaa tuottaa ohjatusti myös itselleen uudenlaisia tekstejä sekä perustella näkemyksiään erilaisissa viestintäympäristöissä.	Oppilas osaa tuottaa itsenäisesti tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstejä. Oppilas osaa perustella näkemyksiään erilaisissa viestintäympäristöissä.
T8 tukea oppilasta laajentamaan tekstilajien tuntemustaan, sujuvoittamaan kirjoittamistaan sekä auttaa häntä tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana	S3	Tekstilajien hallinta ja tekstin tuottaminen sekä omien taitojen havainnointi	Oppilas osaa tuottaa mallien pohjalta kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja kantaa ottavia tekstejä. Oppilas osaa nimetä vahvuuksiaan tekstin tuottajana.	Oppilas hallitsee opetus tekstilajit ja käyttää niille tyypillisiä ilmaisutapoja sekä tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.	Oppilas tuottaa itsenäisesti pohtivia, kertovia, ohjaavia ja kantaa ottavia tekstejä ja käyttää monipuolisesti niille tyypillisiä ilmaisutapoja. Oppilas osaa arvioida omia taitojaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.

T9 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tuottamaan tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta, innostaa vahvistamaan tiedon hankinnan ja arvioinnin taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä omassa tekstissä tekijänoikeuksia, eettistä verkossa viestimistä ja yksityisyyttä kunnioittaen	S3	Tekstin tuottamisen prosessien hallinta, tiedon hankinta ja eettinen viestintä	Oppilas osaa nimetä tekstin tuottamisen prosessin vaiheita ja osaa ohjatusti työskennellä niiden mukaisesti sekä yksin että ryhmässä. Oppilas harjoittelee tekijänoikeuksien noudattamista ja lähteiden merkitsemistä.	Oppilas tuntee tekstien tuottamisen prosessin vaiheita ja osaa tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä antaa ja vastaanottaa palautetta. Oppilas osaa tehdä muistiinpanoja, tiivistää hankkimaansa tietoa ja käyttää lähteitä omassa tekstissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja osaa merkitä lähteet.	Oppilas hallitsee tekstin tuottamisen prosessin vaiheet ja hyödyntää niitä sekä itsenäisesti että ryhmässä työskennellessään. Oppilas osaa tehdä muistiinpanoja, tiivistää hankkimaansa tietoa ja käyttää lähteitä omassa tekstissään. Oppilas osaa toimia eettisen verkkoviestinnän periaatteiden mukaisesti.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen					
T10 ohjata oppilasta syventämään tietouttaan romanikielen piirteistä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	Romanikielen piirteiden hallinta	Oppilas harjoittelee tunnistamaan romanikielen keskeisiä piirteitä ja käyttämään kieltä.	Oppilas tunnistaa ja osaa käyttää romanikielen keskeisiä piirteitä.	Oppilas osaa kuvailla ja tehdä havaintoja tekstien kielellisistä ja tekstuaalisista piirteistä ja pohtii niiden merkityksiä.
T11 ohjata oppilasta tiedostamaan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin merkitys ja tukea häntä kehittämään omaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään	S4	Kielellisen ja kulttuurisen identiteetin merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa kielen ja kulttuurin merkityksestä itselleen.	Oppilas osaa kuvailla kielellisen ja kulttuurisen identiteetin merkitystä.	Oppilas osaa pohtia kielellisen ja kulttuurisen identiteetin merkitystä sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Oppilas hahmottaa romanikielen ja -kulttuurin aseman muiden kielten ja kulttuurien joukossa.